

Låna en energimätare!

Se hur mycket ström dina apparater förbrukar.

Energimätarna lånas ut i ett samarbete mellan Energi- och klimatrådgivningen och biblioteken i Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner.

Tre kommuner i samverkan

För miljöns och privatekonomins skull

Att spara på elenergi är bra för miljön och bra för den egna ekonomin. Och det finns stora möjligheter att spara! Genom att använda elen smartare och genom att välja elektriska produkter med bästa energiprestanda kan mycket onödigt elförbrukning undvikas.

I ett genomsnittligt svenskt villahushåll förbrukas ungefär 6 000 kWh hushållsel. Motsvarande siffra för lägenheter är ca 3 000 kWh. I hushållselen räknas inte in el för uppvärmning och varmvattenberedning. En kWh kostar någonstans runt 1,25 kr inräknat elkostnad, skatter och avgift för elnät.

Så här använder du mätaren

- Mätaren sätts in i ett vägguttag. Displayen på mätaren tänds och mätarens klocka börjar gå.
- Stickproppen från apparaten du vill kontrollera sätts i mätaren. Mätningen påbörjas automatiskt.
- Nu kan man med funktionsknappen bläddra bland olika enheter som ska visas i mätarens display. Mätningen fortsätter tills man tar ut mätaren ur vägguttaget då den också nollställs automatiskt. **Det är alltså viktigt att avläsa mätaren innan man tar ut den ur vägguttaget!**

De mest användbara enheterna att avläsa är kanske kWh (kilowattimmar = energimängd) och W (Watt = effekt). Energimängden kan man direkt översätta till pengar genom att multiplicera med sitt eget elpris. Avläser man effekten (W) måste man först multiplicera värdet med tiden – räknat i timmar - som apparaten beräknas användas. För att översätta resultatet från den beräkningen till kWh måste man sedan dividera med 1 000. Se exempel nedan:

Exempel 1 – Mätning av årsförbrukning kyl/frys

Sätt in mätaren i vägguttaget och sedan stickkontakten från kylan/frysen i mätaren. Låt mätaren sitta på plats under exempelvis tre dygn. Läs av mätarens värde i kWh efter de 72 timmarna. Dela sedan resultatet med 3 så har du fått ett hyfsat dygnsmedelvärde (egentligen kan man mäta bara ett dygn, men då är risken större att värdet inte blir rättvisande). Vill du sedan veta årsförbrukningen multiplicerar du ditt värde med 365 – dvs antalet dagar på ett år.

Exempel 2 – TV´ns årsförbrukning

Sätt i mätaren som beskrivits ovan. Knäpp på TV-apparaten. Läs av mätarens effektvärde (säg att det står 200 W). Gör en bedömning hur många timmar TV´n står på per dag – 4 timmar är inte ovanligt. Multiplicera effektsiffran med timmarna och med 365. Dela sedan resultatet med 1000. Nu har du förbrukningen i kWh på ett år (exklusive standby, se vidare nedan).

Med detta exempel: $200 \times 4 \times 365 / 1000 = 292 \text{ kWh per år}$

Spartips!

Undvik standby

Så kallat "standby-läge" innebär att apparaten i fråga inte används, men ändå inte är helt avstängd och fortfarande drar ström. Typexemplet är en TV-apparat som man endast stängt av via fjärrkontrollen. Även om standbyförbrukningen per timme är ganska låg gör de många timmarna att årsförbrukningen ändå blir betydande. Man räknar med att ca 10 % av hushållselen i landet går till just standbyförluster. Det motsvarar ungefär hela förbrukningen av hushållsel i 300 000 villor! För att undvika standby är det viktigt att stänga av sina apparater ordentligt när de inte används. Ett grenuttag med avstängningsknapp kan vara en bra hjälp om man har flera apparater som hör ihop och kan vara avstängda samtidigt (se bilden).

Belysningen

Det enklaste är att släcka belysningen i de utrymmen där den inte behövs för tillfället. Sen är det viktigt att välja så energieffektiva ljuskällor som möjligt med hänsyn till ljusbehovet. Moderna lysrörsarmaturer och lågenergilampor drar bara en bråkdel av strömmen som äldre lysrör och glödlampor drar. Se till att byt där det passar! Överskottsvärmen som uppstår i äldre, energislukande belysning är ingen bra uppvärmningskälla då den ofta är direkt felplacerad, direkteldriden och under den varma årstiden dessutom skapar överflödigt värme som kanske måste kylas bort.

Välj elektrisk utrustning med omsorg

När du ändå köper nytt – välj energisnålt! Sett över apparaternas livslängd är ofta energikostnaden en stor del. Därför kan det vara mycket värt att räkna med denna kostnad redan vid inköpet. Välj i så stor utsträckning som möjligt högsta energiklass. På vitvaror är det ofta tydligt utmärkt, men var noga även vid köp av andra energislukande produkter såsom TV-apparater, datorer med mera.

El till uppvärmning och varmvatten?

Använder du el också till uppvärmning och varmvatten kan du förstås spara ännu mer. Exempelvis kan du då se över husets isolering i tak, väggar och golv samt fönster och dörrar. Snålspolande vattenarmaturer och duschning lite kortare tid kan också spara mycket energi. Du kanske också har goda förutsättningar att utnyttja solvärme eller någon annan kompletterande energikälla?

Se över ditt elavtal

Att byta elavtal minskar inte elförbrukningen men kan spara pengar. Det finns tre huvudtyper av avtal och de är:

- *Fast elpris* med olika bindningstider, oftast alternativ mellan 6 mån - 5 år. Ger kunden tryggheten att i förväg veta vad priset kommer att vara under avtalsperioden.
- *Rörligt elpris* där priset följer marknadspriset på elbörsen Nord Pool med ett påslag som elhandlaren gör. Här får man vara beredd på prisvariationer över tiden, men i gengäld har det visat sig ofta vara det billigaste alternativet i längden.
- *Tillsvidarepris* (även benämningen normalpris förekommer) får den som inte aktivt väljer annan avtalsform. Detta är ofta den dyraste avtalsformen.

Till de flesta avtal kan ofta göra ett tilläggsavtal om någon form av miljö-el. Exempelvis BraMiljöval som Svenska naturskyddsföreningen står bakom. Det finns också möjlighet att skaffa sig andelar i vindkraft och då kan speciella elavtal utformas utifrån detta deläggande.

För att jämföra olika elhandlares priser och avtal finns en bra nätbaserad tjänst hos energimarknadsinspektionen som heter elpriskollen:

www.energimarknadsinspektionen.se/elpriskollen/

Vill Du ha fler energispartips?

Energi- och klimatrådgivningen hette innan 2008 endast energirådgivning. Verksamheten är i stora drag densamma, men nu med ännu större fokus på energianvändningens koppling till klimatfrågan.

Vi erbjuder precis som förut en opartisk och gratis rådgivning till privatpersoner, organisationer samt mindre företag.

Kontakta din Energi- och klimatrådgivare på telefon 0501 – 75 51 41.